

САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРООНЫ ДАРГЫН
ТУШААЛ

2018 оны 12 сарын 13 өдөр

Дугаар 627

Улаанбаатар хот

Загвар, аргачлал, маягт батлах тухай

Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.5, Улсын Их Хурлын 2006 оны 45 дугаар тогтоолоор баталсан “Санхүүгийн зохицуулах хорооны дүрэм”-ийн 3.2, Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2018 оны 339 дүгээр тогтоолоор баталсан “Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр банкнаас бусад мэдээлэх үүрэгтэй этгээдэд зайны болон газар дээрх хяналт, шалгалт хийх журам”-ын 4.9 дэх хэсгийг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Мэдээлэх үүрэгтэй этгээдийн мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагааны эрсдэлийн үнэлгээний матриц”-ыг нэгдүгээр хавсралтаар, “Тоон болон чанарын өгөгдөл цуглуулах маягт”-ыг хоёрдугаар хавсралтаар, “Мэдээлэх үүрэгтэй этгээдийн дотоод хяналт, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг үнэлэх асуулга”-ыг гуравдугаар хавсралтаар, “Мэдээлэх үүрэгтэй этгээдээс Санхүүгийн зохицуулах хороонд ирүүлдэг мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагааны улирлын тайлан, мэдээний загвар”-ыг дөрөвдүгээр хавсралтаар, “Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийн үнэлгээний аргачлал”-ыг тавдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

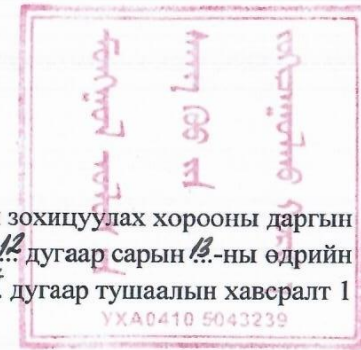
2. Энэхүү тушаалын дөрөвдүгээр хавсралтаар баталсан загварын дагуу мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагааны улирлын тайлан, мэдээг Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.2, 4.1.6, 4.1.7-д заасан мэдээлэх үүрэгтэй этгээдүүд улирал бүрийн дараа сарын 10-ны өдрийн дотор, мөн хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-4.1.5-д заасан мэдээлэх үүрэгтэй этгээдүүд улирал бүрийн дараа сарын 20-ны дотор Хороонд ирүүлэхээр зохион байгуулж ажиллахыг Ажлын алба /Б.Ариунаа/-нд даалгасугай.

3. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, олон нийтэд мэдээлэхийг Ажлын алба /Б.Ариунаа/-нд даалгасугай.

ДАРГА

С. ДАВААСҮРЭН

Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын
 2018 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн
 627 дугаар тушаалын хавсралт I
 УХА0410 5043239

**МЭДЭЭЛЭХ ҮҮРЭГТЭЙ ЭТГЭЭДИЙН МӨНГӨ УГААХ БОЛОН ТЕРРОРИЗМЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХТЭЙ ТЭМЦЭХ ҮЙЛ
 АЖИЛЛАГААНЫ ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ МАТРИЦ**

1.Зохицуулалтын байгууллагуудаас авах тоон мэдээлэл

А.ҮНЭТ ЦААСНЫ КОМПАНИУД

Эрсдэлийн төрөл	Эрсдэлийн хэмжигдэхүүн	Маш бага эрсдэлтэй	Бага эрсдэлтэй	Дундаж эрсдэлтэй	Өндөр эрсдэлтэй	Маш өндөр эрсдэлтэй	Үнэлгээн ий үр дүн	Өмнөх үнэлгээний үр дүн	Өөрчлөлт			
		1	2	3	4	5						
15	Бүтцийн эрсдэл											
	60	Байгууллагын хэмжээ /нийт хөрөнгө/	30 сая - 200 сая	200 сая - 300 сая	300 сая - 1.2 тэрбум	1.2 тэрбум - 1.3 тэрбум	1.3 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан		
	30	Үйл ажиллагааны чиглэл	Хөрөнгө оруулалтын зөвлөх	Брокер	Брокер, дилер	Брокер, андеррайтер	Брокер, дилер, андеррайтер	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан		
	10	Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	10-аас дээш жил	8 жил - 10 жил	6 жил - 8 жил	2 жил - 6 жил	2 жил хүртэлх	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан		
85	60	Бизнесийн эрсдэл										
		30	Хэрэглэгчдийн эрсдэл									
		15	Дотоодын иргэн	500- аас доош	500 - 1000	1000 - 2500	2500 -5000	5000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
		25	Дотоодын хуулийн этгээд	100- аас доош	100 - 250	250 - 500	500 - 1000	1000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
		25	Гадаадын иргэн	100- аас доош	100 - 250	250 - 500	500 - 1000	1000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
		35	Гадаадын хуулийн этгээд	100- аас доош	100 - 250	250 - 500	500 - 1000	1000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
		30	Гүйлгээний эрсдэл									
		15	Дотоодын иргэн	500 саяас доош	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2.5 тэрбум	2.5 тэрбум - 5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
25	Дотоодын хуулийн этгээд	100 саяас доош	100 сая - 250 сая	250 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан			

	25	Гадаадын иргэн	100 саяас доош	100 сая - 250 сая	250 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	35	Гадаадын хуулийн этгээд	100 саяас доош	100 сая - 250 сая	250 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	30	Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл									
	50	Брокер	500 саяас доош	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбум - 2 тэрбум	2 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	25	Дилер	250 саяас доош	250 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	25	Андерайтер	250 саяас доош	250 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	10	Үйлчилгээ хүргэх сувгийн эрсдэл									
	70	Төв оффис	500 саяас доош	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбум - 2 тэрбум	2 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	30	Хөдөө, орон нутгийн салбар	250 саяас доош	250 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	40	Чанарын үнэлгээ									
		25	Компанийн засаглал	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
20		МУТС-тэй тэмцэх чиглэлээр хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
15		Эрсдэлийн менежмент	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
10		Дотоод хяналт ба дотоод, гадаад аудит	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
12.5		Комплаенс	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
5		Сургалт, хүний нооц	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
12.5		Тайлагнал ба тэмдэглэл	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
Үнэлгээний нэгдсэн үр дүн											

Б.ДААТГАЛЫН КОМПАНИУД

Эрдэлийн төрөл	Эрдэлийн хэмжигдэхүүн	Маш бага эрдэлтэй	Бага эрдэлтэй	Дундаж эрдэлтэй	Өндөр эрдэлтэй	Маш өндөр эрдэлтэй	Үнэлгээн ий үр дүн	Өмнөх үнэлгээний үр дүн	Өөрчлөлт		
		1	2	3	4	5					
15	Бүтцийн эрсдэл										
	60	Байгууллагын хэмжээ /нийт хөрөнгө/	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	10	Эзэмшлийн хэлбэр	Хөрөнгийн бирж дээр хувьцаагаа нээлттэй арилжаалсан	Хувь хүний эзэмшил	Хуулийн этгээдийн эзэмшил	Гадаадын хөрөнгө оруулалттай	Улс төрийн хамаарал бүхий этгээдийн эзэмшил	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	30	Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	50-аас дээш жил	40 жил - 50 жил	10 жил - 40 жил	5 жил - 10 жил	5 жил хүртэлх	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
85	Бизнесийн эрсдэл										
	40 Хэрэглэгчдийн эрсдэл										
		85	Дотоодын иргэн	1000- аас доош	1000 - 10000	10000 - 50000	50000 - 100000	100000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		15	Дотоодын хуулийн этгээд	1000- аас доош	1000 - 10000	10000 - 50000	50000 - 100000	100000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	40 Газар зүйн байршлын эрсдэл										
		15	Улаанбаатар	500 саяас доош	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2 тэрбум	2 тэрбум - 5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		25	Хөдөө, орон нутаг	500 саяас доош	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2 тэрбум	2 тэрбум - 5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	10 Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл										
		20	Гэнэтийн ослын даатгал	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		40	Хөрөнгийн даатгал	100 саяас доош	100 - 500 сая	500 сая - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбум - 3 тэрбум	3 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		40	Жолоочийн хариуцлагын даатгал	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	10 Үйлчилгээ хүргэх сувгийн эрсдэл										
		10	Даатгалын төлөөлөгч	500 саяас доош	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2 тэрбум	2 тэрбум - 5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		30	Даатгалын зуучлагч	500 саяас доош	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2 тэрбум	2 тэрбум - 5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		10	Салбар	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2.5 тэрбум	2.5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	50	Төв оффис	500 саяас доош	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2 тэрбум	2 тэрбум - 5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	

Чанарын үнэлгээ						
40	25	Компанийн засаглал	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	20	МУТС-гэй тэмцэх чиглэлээр хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	15	Эрсдэлийн менежмент	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	10	Дотоод хяналт ба дотоод, гадаад аудит	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	12.5	Комплаенс	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	5	Сургалт, хүний нөөц	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	12.5	Тайлагнал ба тэмдэглэл	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	Үнэлгээний нэгдсэн үр дүн					

В.ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИД

Эрсдэлийн төрөл	Эрсдэлийн хэмжигдэхүүн	Маш бага эрсдэлтэй	Бага эрсдэлтэй	Дундаж эрсдэлтэй	Өндөр эрсдэлтэй	Маш өндөр эрсдэлтэй	Үнэлгээн ий үр дүн	Өмнөх үнэлгээний үр дүн	Өөрчлөлт			
		1	2	3	4	5						
15	Бүтцийн эрсдэл											
	60	Байгууллагын хэмжээ /нийт хөрөнгө/	5 саяас доош	5 сая - 50 сая	50 сая - 500 сая	500 сая - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан		
	10	Эзэмшлийн хэлбэр	Хөрөнгийн бирж дээр хувьцаагаа нээлттэй арилжаалсан	Хувь хүний эзэмшил	Хуулийн этгээдийн эзэмшил	Гадаадын хөрөнгө оруулалттай	Улс төрийн хамаарал бүхий этгээдийн эзэмшил	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан		
	30	Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	50-аас дээш жил	40 жил - 50 жил	10 жил - 40 жил	5 жил - 10 жил	5 жил хүртэлх	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан		
85	Бизнесийн эрсдэл											
	40	Хэрэглэгчдийн эрсдэл										
		85	Дотоодын иргэн	1000- аас доош	1000 - 10000	10000 - 50000	50000 - 100000	100000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
		15	Дотоодын хуулийн этгээд	1000- аас доош	1000 - 10000	10000 - 50000	50000 - 100000	100000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	40	Газар зүйн байршлын эрсдэл										
		15	Улаанбаатар	500 саяас доош	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2 тэрбум	2 тэрбум - 5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
		25	Хөдөө, орон нутаг	500 саяас доош	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2 тэрбум	2 тэрбум - 5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	60	10	Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл									
		40	Хөрөнгийн даатгал	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбум - 3 тэрбум	3 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
		50	Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
		10	ЖХАЖД	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	10	Үйлчилгээ хүргэх сувгийн эрсдэл										
		10	Төв оффис	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2.5 тэрбум	2.5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	50	Салбар	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2.5 тэрбум	2.5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан		
40	Чанарын үнэлгээ											
	25	Компанийн засаглал	Хянан шалгагчид үнэлгээ					Дундаж	Дундаж	Өссөн/ Буурсан		

				үнэлгээ	үнэлгээ	
	20	МУТС-тэй тэмцэх чиглэлээр хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	15	Эрсдэлийн менежмент	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	10	Дотоод хяналт ба дотоод, гадаад аудит	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	12.5	Комплаене	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	5	Сургалт, хүний нөөц	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	12.5	Тайлагнал ба тэмдэглэл	Хянан шалгагчид үнэлнэ	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
Үнэлгээний нэгдсэн үр дүн						

Г.БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГУУД

Эрсдэлийн төрөл	Эрсдэлийн хэмжигдэхүүн	Маш бага эрсдэлтэй	Бага эрсдэлтэй	Дундаж эрсдэлтэй	Өндөр эрсдэлтэй	Маш өндөр эрсдэлтэй	Үнэлгээний үр дүн	Өмнөх үнэлгээний үр дүн	Өөрчлөлт		
		1	2	3	4	5					
15	Бүтцийн эрсдэл										
	60	Байгууллагын хэмжээ /нийт хөрөнгө/	800 саяас доош	800 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 2.5 тэрбум	2.5 тэрбум - 5 тэрбум	5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	10	Эзэмшлийн хэлбэр	Хөрөнгийн бирж дээр хувьцаагаа нээлттэй арилжаалсан	Хувь хүний эзэмшил	Хуулийн этгээдийн эзэмшил	Гадаадын хөрөнгө оруулалттай	Улс төрийн хамаарал бүхий этгээдийн эзэмшил	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	30	Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	10-аас дээш жил	8 жил - 10 жил	6 жил - 8 жил	2 жил - 6 жил	2 жил хүртэлх	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
85	Бизнесийн эрсдэл										
	40	Хэрэглэгчдийн эрсдэл									
	60	10	Дотоодын иргэн	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		15	Дотоодын хуулийн этгээд	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		15	Гадаадын иргэн	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		25	Гадаадын хуулийн этгээд	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		35	Улс төрийн хамаарал бүхий этгээд	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	40	Газар зүйн байршлын эрсдэл									
	60	10	Улаанбаатар хот	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		15	Хөдөө, орон нутаг	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		15	Эдийн засгийн чөлөөт бүс	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		25	ФАТФ-аас хориглосон улсууд	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		35	Бусад улсууд	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	10	Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл									
60	40	Мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээний дүн	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбуемаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	50	Итгэлцлийн	50 саяас	50 сая -	100 сая - 500	500 сая - 1	1 тэрбуемаас	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	

		үйлчилгээний өглөг	доош	100 сая	сая	тэрбум	дээш	үнэлгээ	үнэлгээ		
	10	Гадаад валют арилжааны дүн	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	10	Үйлчилгээ хүргэх сувгийн эрсдэл									
	20	Үйлчилгээний төв	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	32.5	Салбар, зуучлагч	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	47.5	Гар утсанд суурилсан	100 саяас доош	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
		Чанарын үнэлгээ									
	25	Компанийн засаглал	Хянан шалгагчид үнэлнэ						Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	20	МУТС-тэй тэмцэх чиглэлээр хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ	Хянан шалгагчид үнэлнэ						Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	15	Эрсдэлийн менежмент	Хянан шалгагчид үнэлнэ						Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	10	Дотоод хяналт ба дотоод, гадаад аудит	Хянан шалгагчид үнэлнэ						Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	12.5	Комплаенс	Хянан шалгагчид үнэлнэ						Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	5	Сургалт, хүний нөөц	Хянан шалгагчид үнэлнэ						Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	12.5	Тайлагнал ба тэмдэглэл	Хянан шалгагчид үнэлнэ						Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		Үнэлгээний нэгдсэн үр дүн									

Д.ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООД

Эрдэлийн төрөл	Эрдэлийн хэмжигдэхүүн	Маш бага эрдэлтэй	Бага эрдэлтэй	Дундаж эрдэлтэй	Өндөр эрдэлтэй	Маш өндөр эрдэлтэй	Үнэлгээний үр дүн	Өмнөх үнэлгээний үр дүн	Өөрчлөлт		
		1	2	3	4	5					
15	Бүтцийн эрдэл										
	60	Байгууллагын хэмжээ /нийт хөрөнгө/	100 саяас доош	100 сая - 300 сая	300 сая - 1 тэрбум	1 тэрбум - 10 тэрбум	10 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	10	Эзэмшлийн хэлбэр	Хөрөнгийн бирж дээр хувьцаагаа нээлттэй арилжаалсан	Хувь хүний эзэмшил	Хуулийн этгээдийн эзэмшил	Гадаадын хөрөнгө оруулалттай	Улс төрийн хамаарал бүхий этгээдийн эзэмшил	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	30	Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	10-аас дээш жил	8 жил - 10 жил	6 жил - 8 жил	2 жил - 6 жил	2 жил хүртэлх	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
85	Бизнесийн эрдэл										
	40	Хэрэглэгчдийн эрдэл									
	60	10	Дотоодын иргэн	50- аас доош	50 - 100	100 - 500	500 - 1000	1000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		15	Дотоодын хуулийн этгээд	50- аас доош	50 - 100	100 - 500	500 - 1000	1000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		15	Гадаадын иргэн	50- аас доош	50 - 100	100 - 500	500 - 1000	1000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		25	Гадаадын хуулийн этгээд	50- аас доош	50 - 100	100 - 500	500 - 1000	1000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		35	Улс төрийн хамаарал бүхий этгээд	50- аас доош	50 - 100	100 - 500	500 - 1000	1000- аас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	40	Газар зүйн байршлын эрдэл									
	60	10	Улаанбаатар хот	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		15	Хөдөө, орон нутаг	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		15	Эдийн засгийн чөлөөт бүс	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		25	ФАТФ-аас хориглосон улсууд	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
		35	Бусад улсууд	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	10	Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрдэл									
60	50	Хадгаламжийн хэмжээ	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	
	50	Зээлийн хэмжээ	50 саяас	50 сая -	100 сая -	500 сая - 1	1 тэрбумаас	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан	

			доош	100 сая	500 сая	тэрбум	дээш			
	10	Үйлчилгээ хүргэх сувгийн эрсдэл								
	20	Үйлчилгээний төв	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	32.5	Салбар, зуучлагч	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	47.5	Гар утсанд суурилсан	50 саяас доош	50 сая - 100 сая	100 сая - 500 сая	500 сая - 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	Чанарын үнэлгээ									
40	25	Компанийн засаглал	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	20	МУТС-тэй тэмцэх чиглэлээр хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	15	Эрсдэлийн менежмент	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	10	Дотоод хяналт ба дотоод, гадаад аудит	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	12.5	Комплаенс	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	5	Сургалт, хүний нөөц	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
	12.5	Тайлагнал ба тэмдэглэл	Хянан шалгагчид үнэлнэ					Дундаж үнэлгээ	Дундаж үнэлгээ	Өссөн/ Буурсан
Үнэлгээний нэгдсэн үр дүн										

Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын
2018 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн
627 дугаар тушаалын хавсралт 2

**МЭДЭЭЛЭХ ҮҮРЭГТЭЙ ЭТГЭЭДИЙН МӨНГӨ УГААХ БОЛОН ТЕРРОРИЗМЫГ
САНХҮҮЖҮҮЛЭХТЭЙ ТЭМЦЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТООН БОЛОН ЧАНАРЫН
ӨГӨГДӨЛ ЦУГЛУУЛАХ МАЯГТ**

1. Зохицуулалтын байгууллагуудаас авах тоон мэдээллийн маягт

А. ҮНЭТ ЦААСНЫ КОМПАНИУД

	Хэлцлийн тоо	Арилжааны дүн /төгрөгөөр/
<i>Үйлчилгээний төрлөөр</i>		
Брокер		
Дилер		
Андеррайтер*		
<i>Хэрэглэгчдийн төрлөөр</i>		
Дотоодын иргэн		
Дотоодын хуулийн этгээд		
Гадаадын иргэн		
Гадаадын хуулийн этгээд		
Улс төрийн хамаарал бүхий этгээд		
<i>Үйлчилгээ хүргэх сүвгээр</i>		
Төв оффис		
Салбар		
<i>Газар зүйн байршлаар</i>		
Улаанбаатар		
Хөдөө орон нутаг		
Эдийн засгийн чөлөөт бүс		
Фатф-ын жагсаалтын орнууд		
Бусад улсууд		

*Андеррайтерийн үйл ажиллагаа явуулсан бол татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг бичнэ.

Б. ДААТГАГЧ БОЛОН ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИД

	Нийт хураамжийн орлого /төгрөгөөр/	Гэрээний тоо	Хувь хүн	Албан байгууллага	Нийт Нөхөн төлбөр /төгрөгөөр/
<i>Үйлчилгээний төрлөөр</i>					
Хөрөнгийн даатгал					
Барилга угсралтын даатгал					
Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал					
<i>Хэрэглэгчдийн төрлөөр</i>					
Дотоодын иргэн					
Дотоодын хуулийн этгээд					
Гадаадын иргэн					
Гадаадын хуулийн этгээд					
Улс төрийн хамаарал бүхий этгээд					
<i>Үйлчилгээ хүргэх сувгаар</i>					
Даатгалын төлөөлөгч					
Даатгалын зуучлагч					
Салбар					
Төв оффис					
<i>Газар зүйн байршлаар</i>					
Улаанбаатар хот					
Хөдөө орон нутаг					
Эдийн засгийн чөлөөт бүс					
Фатф-ын жагсаалтын орнууд					
Бусад улсууд					

В. БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГУУД

	Үзүүлсэн үйлчилгээний тоо	Мөнгөн гүйлгээний дүн /төгрөгөөр/	Зээлийн хэмжээ /төгрөгөөр/
<i>Үйлчилгээний төрлөөр</i>			
Мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ			
Итгэлцлийн үйлчилгээ			
Гадаад валют арилжаа			
<i>Хэрэглэгчдийн төрлөөр</i>			
Дотоодын иргэн			
Дотоодын хуулийн этгээд			
Гадаадын иргэн			
Гадаадын хуулийн этгээд			
Улс төрийн хамаарал бүхий этгээд			
<i>Үйлчилгээ хүргэх сувгаар</i>			
Төв оффис			
Салбар, төлөөлөгчийн газар			
Гар утсанд суурилсан			
<i>Газар зүйн байршлаар</i>			
Улаанбаатар			
Хөдөө орон нутаг			
Эдийн засгийн чөлөөт бүс			
Фатф-ын жагсаалтын орнууд			
Бусад улсууд			

Г. ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООД

	Үзүүлэн үйлчилгээний тоо	Хадгаламжийн хэмжээ /төгрөгөөр/	Зээлийн хэмжээ /төгрөгөөр/
<i>Үйлчилгээний торлоор</i>			
Хадгаламжийн үйлчилгээ			
Зээлийн үйлчилгээ			
<i>Хэрэглэгчдийн торлоор</i>			
Дотоодын иргэн			
Дотоодын хуулийн этгээд			
Гадаадын иргэн			
Гадаадын хуулийн этгээд			
Улс төрийн хамаарал бүхий этгээд			
<i>Үйлчилгээ хүргэх сувгаар</i>			
Төв оффис			
Салбар, төлөөлөгчийн газар			
Гар утсанд суурилсан			
<i>Газар зүйн байршлаар</i>			
Улаанбаатар			
Хөдөө орон нутаг			
Эдийн засгийн чөлөөт бүс			
Фатф-ын жагсаалтын орнууд			
Бусад улсууд			

2. Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагуудаас авах тоон мэдээллийн маягт

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛЫН БАЙГУУЛЛАГА

	ҮХХ борлуулалт		ҮХХ түрээс	
	Борлуулалтын орлого /төгрөгөөр/	Харилцагчдын тоо	Түрээсийн орлого /төгрөгөөр/	Харилцагчдын тоо
А: Харилцагчдад суурилсан мэдээлэл				
Нийт				
1. Иргэн				
1.1 Дотоодын				
1.2 Гадаадын				
1.2.1 Өндөр эрсдэлтэй орны харьяат				
1.3 Нийт				
2. Хуулийн этгээд				
2.1 Дотоодын				
2.2 Гадаадын				
2.2. Өндөр эрсдэлтэй орны бүртгэлтэй				
2.3 Нийт				
3. Харилцагч эсвэл хуулийн этгээдийг төлөөлж үйлчлүүлдэг итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч				
3.1 Дотоодын				
3.2 Гадаадын				
3.2.1 Өндөр эрсдэлтэй орны				
3.3 Нийт				
Б: УТНБЭ ба тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүд, тэдгээртэй холбоотой хуулийн этгээд				
4.1 Дотоодын				
4.2 Олон улсын байгууллагын				
4.3 Гадаадын				
4.4 Нийт				
В: Газарзүйн байршлаар				
5.1 Монгол Улсын дотор				
5.1.1 Улаанбаатарт				
5.1.2 Хөдөө орон нутагт				
5.2 Монгол Улсын гадна				
5.2.1 Гадаад улс орнууд				
5.2.2 Өндөр эрсдэлтэй улс орнууд				
Г: Түгээлтийн суваг				
6.1 Биечлэн уулзаж				
6.1.1 Төв оффис				
6.1.2 Төлөөлөгч/Агент				
6.1.3 Салбар				
6.2 Биечлэн уулзалгүйгээр				
6.2.1 Интернет				
6.2.2 Дансаар				
6.2.3 ОУ-ын цахим шилжүүлэг				

Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын
2018 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн
627 дугаар тушаалын хавсралт 3

МЭДЭЭЛЭХ ҮҮРЭГТЭЙ ЭТГЭЭДИЙН ДОТООД ХЯНАЛТ, ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ҮНЭЛЭХ АСУУЛГА

1. Зохицуулалтын байгууллагуудаас авах асуулга

А. ЧАНАРЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ АСУУЛТУУД

I. Корпорацийн засаглал болон ТУЗ-ийн үүрэг

1. Танай байгууллага МУТС-тэй тэмцэх зорилготой дүрэм, журамтай юу?
2. Уг дүрэм, журмыг ямар давтамжтайгаар шинэчилдэг вэ?
3. Танай байгууллага МУТС-тэй тэмцэх хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг үү? Хэрэгжүүлсэн бол хөтөлбөрийн талаар ерөнхий мэдээлэл өгнө үү.
4. МУТСТ хөтөлбөрт эрсдэлийн менежмент болон сэжигтэй гүйлгээний тайлангийн шаардлагуудыг оруулсан уу? МУТСТ хөтөлбөр холбогдох хэлтэс болон нэгжүүдэд үр дүнтэй хэрэгжиж байгаа эсэх талаар хяналт хэрхэн тавьж байна вэ?
5. Танай байгууллагын төлөөлөн удирдах зөвлөл гишүүдээсээ МУТС-тэй тэмцэх асуудал хариуцсан хүн томилсон уу?
6. Танай байгууллага МУТСТ хөтөлбөрийн тайланг төлөөлөн удирдах зөвлөлдөө танилцуулдаг уу?
7. МУТСТ хөтөлбөрт төлөөлөн удирдах зөвлөл хэрхэн оролцон ажилладаг вэ? ТУЗ-с авч ажилладаг арга хэмжээний талаар ерөнхий мэдээлэл өгнө үү.
8. Төлөөлөн удирдах зөвлөл МУТС-тэй тэмцэх асуудлаар дотоод аудиттай хамтран ажилладаг уу?
9. Танай байгууллага ёс зүйн дүрэм боловсруулж ажилладаг уу? Уг дүрэмд МУТСТ-тэй холбоотой асуудал тусгагдсан уу?
10. Танай байгууллагад хэрэглэгчийн гүйлгээг илрүүлэх, шинжлэх, хянах, холбогдох мэдээлэл өгөх систем байгаа юу? Уг систем сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх (улаан туг, дохио зэрэг) үзүүлэлттэй юу? Тийм бол эдгээр үзүүлэлтүүдийн статистик мэдээллийг хавсаргана уу.
11. Мэдээллийн системд байгууллагын хэрэглэгчдийн мэдээллийн сан нэгддэг үү?
12. Төлөөлөн удирдах зөвлөл, удирдлагууд нь уг системийн үйл ажиллагаа, үр дүнтэй танилцдаг уу?

II. Дүрэм, журам: Хэрэглэгчийг таних

1. Танай байгууллагад харилцагчийг танихтай холбоотой дүрэм, журам байгаа юу?
2. Уг дүрэм, журмыг ямар хугацааны давтамжтайгаар шинэчилдэг вэ? Хамгийн сүүлд хэзээ шинэчилсэн бэ?
3. Уг дүрэм, журмыг шинэчлэхдээ удирдлага болон ажилтнуудад танилцуулдаг уу? Ямар байдлаар танилцуулдаг вэ?

4. Танай байгууллага МУТС-тэй тэмцэх дүрэм, журамдаа харилцагчийг таних, баталгаажуулах хэсэгт доорх этгээдүүдийг тусгасан байдаг уу? Тухайлбал:
  - Дотоодын иргэн
  - Гадаадын иргэн
  - Хуулийн этгээд: компани
  - Итгэлцлийн/хуулийн/шашны/буяны байгууллага
  - Бенефициар өмчлөгч
  - Олон улсын байгууллагаас гаргасан жагсаалт (НҮБ-ын терроризмын жагсаалт гэх мэт) дахь өндөр эрсдэлтэй харилцагчид
  - Улс төрийн хамааралтай этгээд
  - Ашгийн төлөө бус байгууллагууд
  - Бусад
5. Дээрх дүрэм, журмыг салбаруудаараа адил хэрэгжүүлдэг үү?
6. Харилцагчийг таних дүрэм, журмыг боловсруулахдаа МУТСТ тухай хуульд нийцүүлсэн үү?
7. Харилцагчийг таних МУТС дүрэм журамд дараах шаардлагуудыг оруулсан уу? Үүнд:
  - Бизнесийн харилцаа/гүйлгээний зорилгын талаарх мэдээллийг бүртгэх.
  - Улс төрийн хамааралтай этгээд, бусад өндөр эрсдэлтэй хэрэглэгч болон гүйлгээ зэрэгт хэрэглэгчийг таних тусгай процессийг ашиглах.
  - Улс төрийн хамааралтай этгээд болон өндөр эрсдэлтэй хэрэглэгчдийн гүйлгээг зохицуулах үүрэгтэй ажилтан томилох.
  - Хэрэглэгчдийн мэдээллийг шинэчилж байх.
  - Хэрэглэгчдийн болон гүйлгээний бүртгэл хөтлөх, хянах
  - Сэжигтэй гүйлгээг байгууллага дотроо болон бусад байгууллагуудад тайлагнах
8. Танай байгууллагаар үйлчлүүлж буй харилцагч дундын зуучлагч эсвэл оролцогч талын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч байх үед бенефициар өмчлөгчийн талаарх дараах мэдээллийг авдаг уу? Үүнд:
  - Эрх зүйн харилцаа болон эрх мэдэл, тухайлбал итгэмжлэлийн эрх болон түүнтэй төстэй эрхүүд.
  - Бенефициар өмчлөгчийн хөрөнгийн эх үүсвэрийн талаарх мэдээлэл.
  - Төлөөлж буй компанийн эзэмшигч, удирдлагын тодорхойлолт.
9. Шинэ харилцагчийг таних, баталгаажуулах үйл ажиллагаанд дараах шаардлагуудыг тусгасан уу? Үүнд:
  - Баталгаажуулалтын баримт бичгийн шалгалт.
  - Шинэ хэрэглэгчидтэй нүүр тулсан уулзалт хийх.
  - Бие даасан эх сурвалжтай мэдээллээр хангах.
  - Өндөр эрсдэлтэй бизнестэй холбоотой эсхүл эрсдэлтэй гэгдэх орнуудын эрсдэлтэй хэрэглэгчдийг нарийвчлан шалгах.
  - Компанийн хувьд бизнес, байршил, санхүүгийн тайлан, хүлээгдэж буй гүйлгээ зэргийн мэдээллийг авах.
10. Танай байгууллага ямар төрлийн харилцагчидтай хамтран ажиллахаас татгалздаг вэ? Яагаад?
11. Мөнгөн шилжүүлэг хийгдэх үед харилцагчдаас тухайн мөнгөний эх үүсвэр бүрээр дараах мэдээллийг авдаг уу? Үүнд:
  - Эх үүсвэрийн мэдээлэл /хувь хүн, хуулийн этгээдийн нэр хаяг/
  - Шилжүүлгийн хэмжээ.
  - Шилжүүлэг хийх тов.

- Төлбөрийн зааварчилгаа.
- Хүлээн авагчийн банкны тодорхойлолт.
- Хүлээн авагчийн нэр, хаяг.
- Шилжүүлгийн зорилго.

III. Эрсдэлийн менежмент

1. Танай байгууллагад эрсдэлийн менежментийг хэрэгжүүлэх хэлтэс эсвэл нэгж байдаг уу? Эрсдэлийн менежментийн үйл ажиллагаанд МУТС-тэй холбоотой эрсдэлийн асуудлуудыг оруулдаг уу?
2. Танай байгууллага МУТС үйл ажиллагаанд эрсдэлийн үнэлгээ хийдэг үү? Хэрэв тийм бол үнэлгээний хамрах хүрээ, давтамж ямар байдаг вэ? Үнэлгээг хэрхэн хийдэг вэ?
3. Танай байгууллага МУТС эрсдэлийн ангиллын системтэй юу? Хэрэв тийм бол уг системийн талаар мэдээлэл өгнө үү.
4. Өндөр эрсдэлтэй гэж тодорхойлсон бүтээгдэхүүн болон хэрэглэгчдийг ангилдаг уу? Хэрхэн ангилдаг вэ?
5. Танай байгууллага бизнесийн үйл ажиллагаагаа өргөжүүлэх(шинэ салбар, шинэ зах зээл (дотоодын болон гадаадын)) тохиолдолд МУТС үйл ажиллагааны эрсдэлийг харгалзан үздэг үү?
6. Шинэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ нэвтрүүлэх тохиолдолд МУТС эрсдэлийг хэрхэн үнэлдэг вэ? Үүнтэй холбоотой бодлого, дүрэм, журам байдаг уу? Эрсдэлийн үнэлгээг хэрхэн гүйцэтгэдэг вэ?
7. Төлөөлөн удирдах зөвлөл болон дээд удирдлагад МУТС үйл ажиллагааны эрсдэлийн талаар мэдээлдэг үү? Хэрхэн мэдээлдэг вэ?

IV. Дотоод хяналт ба дотоод, гадаад аудит

1. Танай байгууллагад дотоод аудитын хэлтэс/нэгж бий юу? Дотоод аудитаас МУТСТ үйл ажиллагаатай холбоотой хэрэгжүүлж буй хөтөлбөр, дүрэм, журам, бодлого, үйл ажиллагаанд хяналт тавьдаг уу?
2. Хэрвээ дотоод аудит МУТСТ үйл ажиллагаатай холбоотой хяналт, шалгалт хийдэг бол ямар давтамжтай хийдэг вэ? Хамгийн сүүлд дотоод аудитын хэлтэс хэзээ шалгалт хийсэн бэ? Сүүлд хийгдсэн үнэлгээ, шалгалтын хамрах хүрээ, түүний үр дүнг тайлбарлана уу.
3. Дотоод аудитын нэгж хэдэн хүнтэй вэ? Дотоод аудит МУТСТ-тэй холбоотой үйл ажиллагаанд хэр их цаг зарцуулж ажилладаг вэ?
4. Дотоод аудитын үр дүнг тайлагнах, хянах системээ тодорхойлно уу. Хэн энэхүү тайланг хүлээн авдаг вэ? Эдгээр тайлангуудын аль нэгэнд нь МУТС асуудал багтсан уу?
5. МУТСТ үйл ажиллагаанд гадаад аудитаар хяналт тавиулдаг уу? Хэрэв тийм бол уг хяналт, шалгалтын үр дүнгийн талаар мэдээлэл өгнө үү.

V. Комплианс

1. Танай байгууллага МУТСТ-тэй холбоотой комплианс ажилтан томилсон уу? Хэрэв тийм бол нэр, албан тушаал, мэргэжлийн ур чадвар, чиг үүргийг тодорхойлно уу.
2. МУТСТ үйл ажиллагааны комплиансын асуудал хариуцсан ажилтан МУТСТ үйл ажиллагаанаас өөр үйл ажиллагаатай холбоотой үүрэг гүйцэтгэдэг үү? Хэрэв тийм бол, өөр

- ямар чиг үүргээр ажилладгийг тодорхой бичнэ үү, хэр цаг хугацааг МУТС-ийн асуудалд зарцуулдаг вэ?
3. МУТСТ үйл ажиллагааны компиансын асуудал хариуцсан ажилтан тайлангаа хэнд, хэр хугацааны давтамжтай мэдээлдэг вэ?
  4. МУТС-ийн компиансын асуудал хариуцсан ажилтны бэлтгэсэн сүүлийн тайлангийн үр дүнг товч бичнэ үү.
  5. МУТС-ийн компиансын асуудал хариуцсан ажилтны (а) сэжигтэй үйл ажиллагааг хянах, тайлагнах; (b) сургалт зохион байгуулах; (c) эрсдэлийн систем ба хяналтыг бий болгох, (d) бусад зэрэг үүргүүдийг тайлбарлан, эдгээр чиг үүргийн дагуу гүйцэтгэдэг ажил үүргийг бичнэ үү.

VI. Сургалт, хүний нөөц

1. Ажилтнуудад зориулсан МУТСТ сургалтын хөтөлбөр байдаг уу?
2. Сургалт хэр хугацааны давтамжтай явагддаг вэ? Хамгийн сүүлд хэзээ сургалт зохион байгуулсан бэ?
3. МУТСТ үйл ажиллагааны сургалт ажилчдын хариуцсан үйл ажиллагааны төрлөөр өөр өөр байдаг уу? Шинэ ажилчдыг сургалтад хэрхэн хамруулдаг вэ?
4. Төлөөлөн удирдах зөвлөл болон байгууллагын удирдлагууд МУТСТ үйл ажиллагааны сургалтад хамрагдсан уу? Сургалтын талаар товч мэдээлэл өгнө үү.
5. Өнгөрсөн жилийн МУТСТ үйл ажиллагааны сургалтын төсөв хэд байсан бэ? Энэ жилийн төсөв хэд вэ?

VII. Тайлагнал ба тэмдэглэл/бүртгэл хөтлөлт

1. Танай байгууллага сэжигтэй үйл ажиллагааг илрүүлж, мэдээлэх дотоод системтэй юу? Хэрэв тийм бол гар ажиллагаатай юу, автоматжуулсан уу?
2. Танай байгууллагын салбар, охин компанид сэжигтэй үйл ажиллагааг хянах, тайлагнах систем байдаг уу?
3. Ямар нэгэн сэжигтэй үйлдлүүдийг бусад хамааралгүй этгээдүүд (зөвшөөрөлгүй нам, эвсэл гэх мэт)-д задруулахаас урьдчилан сэргийлэхийн тулд ямар аюулгүй байдлын арга хэмжээ авч ажилладаг вэ?
4. Харилцагчдыг хянан шалгах, тайлагнах механизмууд бүх хэрэглэгчдийн хувьд ижил байдаг уу?
5. Танай байгууллага сэжигтэй гүйлгээ хийхээс урьдчилан сэргийлэхийн тулд ашгийн бус байгууллагууд, улс төрийн хамааралтай этгээд, гадаадын иргэн, хуулийн этгээдийн дансны мэдээлэл, гүйлгээг хянадаг уу?
6. Данс, гүйлгээ, шилжүүлгийг сэжигтэй гэж тодорхойлсон тохиолдолд Санхүү мэдээллийн албанд хэрхэн мэдээлдэг вэ? Холбогдох баримтыг баримтжуулан хадгалдаг уу?
7. Ажилчид шударгаар сэжигтэй гүйлгээг мэдээлж буй эсэх дээр хяналт тавьдаг уу?
8. МУТСТ үйл ажиллагааны хяналт шалгалт, бодлого, журмыг мөрддөггүй ажилчдад ногдуулах захиргааны шийтгэл байдаг уу? Сүүлийн 3 жилд ийм асуудал гарсан уу?
9. Баримт бичгийг хадгалах/бүртгэх бодлого байдаг уу? Товч мэдээлэл өгнө үү.
10. Баримт бичгийг хэрхэн хадгалж, ямар аюулгүй байдлын арга хэмжээ авдаг вэ? Цаасан, цахим хэлбэрээр, ажлын байрандаа, ажлын байрнаас өөр газар хадгалдаг гэх мэт.

11. МУТС-тай холбоотой өгөгдөлд хандах, олж авах, үзэх, ашиглах үйл явцыг тайлбарлана уу. 5 жилийн өмнө үйлчлүүлсэн харилцагчийн холбогдох мэдээллийг олж авахад хэр хугацаа шаардагдах вэ? Үүнийг туршиж үзсэн үү?
12. Харилцагчийн өгөгдлийг авах талаар эрх бүхий байгууллагууд (жишээ нь, Санхүү мэдээллийн алба)-аас хүсэлт гаргаж байсан уу, хэр хугацаанд хариу өгдөг вэ?

2. Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагуудаас авах асуулга

ЧАНАРЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ АСУУЛТУУД

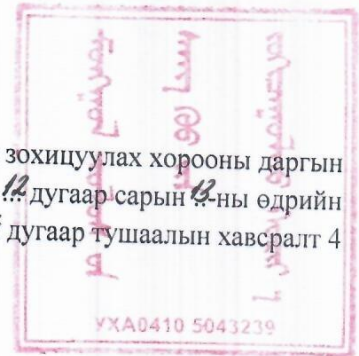
А – Ерөнхий мэдээлэл	
1. Аж ахуй нэгж эзэмшигчийн/захирал/ нэр (хувь хүн) :	
2. Аж ахуй нэгжийн нэр:	
3. Аж ахуй нэгжийн эзэмшлийн хэлбэр:(жишээ нь: Хувийн, ХХК, хувьцаат компани, гадаадын хөрөнгө оруулалттай)	1) Хөрөнгийн бирж дээр хувьцаагаа нээлттэй арилжаалсан /дотоодын, гадаадын/ 2) Хувь хүний эзэмшил 3) Хуулийн этгээдийн эзэмшил 4) Гадаадын хөрөнгө оруулалттай 5) УТНБЭ-ийн эзэмшил 6) Бусад /тайлбарыг бичнэ үү/ .....
4. Аж ахуй нэгжийн регистрийн дугаар:	
5. Төв салбарын хаяг:	
6. Салбарын хаяг:	
7. Вэб хуудас:	
8. Байгууллагын утас:	
9. Байгууллагын и-мэйл:	
10. Асуулга бөглөсөн он сар өдөр:	
Б. Комплианс хариуцсан ажилтан	
Комплианс хариуцсан ажилтан	Утас: Факс: И-мэйл:
1. Комплианс хариуцсан ажилтны нэр албан тушаал	
Асуулга өгөх хүний мэдээлэл	Утас : Факс: И-мэйл:
2. Асуулга өгөх хүний нэр, албан тушаал (хэрэв комплианс хариуцсан ажилтнаас өөр хүн бол)	
В. Компанийн засаглал	
1. Байгууллагынхаа бүтэц, зохион байгуулалтыг тайлбарлана уу (байгууллагын бүтцийн бүдүүвч зургийг хавсаргана уу). Хэрвээ боломжтой бол нэмэлт мэдээллийг хавсралтад хавсаргана уу.	
2. Танай компанийн эцсийн өмчлөгч хэн бэ?	
3. Өмчлөгч/өмчлөгчид нь Монгол Улсын иргэн үү?	1. Тийм 2. Үгүй
4. Танай байгууллага хэдэн оноос эхлэн Монголд үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа вэ?	
5. Танай байгууллагын хамрах хүрээ (боломжит хувилбарыг сонгоно уу)	1. Орон нутгийн хэмжээний 2. Улаанбаатар хот доторх 3. Үндэсний хэмжээний 4. Олон Улсын хэмжээний
6. Танай байгууллага ҮХХ-ийн жагсаалтыг гаргахдаа ямар эх сурвалжийг ашигладаг вэ? (Жишээлбэл: интернет, танилын хүрээ гэх мэт)	
Г. Байгууллагын бүтэц, багтаамж	
1. Танай байгууллагын 2017 оны ҮХХ борлуулалтын тоо хэд байсан бэ? (Түрээсэлсэн, худалдан борлуулсан тоо)	
2. Танай байгууллагын нийт ажилчдын тоо?	
3. Танай байгууллага салбар болон охин компанитай юу? 3.1 Монголд улсад?	а) Үгүй б) Тийм Хэрэв тийм бол салбарын тоо .....
3.2 Гадаад улсад?	а) Үгүй б) Тийм

		Хэрэв байгаа бол, салбарын тоо ба байршил? 1. 2. 3. 4. 5.	
4. Танай байгууллага аль нэг компанийн охин компани уу?		а) Үгүй б) Тийм	
5. Танай байгууллага өөрийн салбараасаа тусдаа бусад ҮХХ агент/төлөөлөгч эсвэл брокер компани, холбогдох хуулийн этгээдтэй хамтран ажилладаг уу?		а) Үгүй б) Тийм	
6. Хэрэв тийм бол, ямар байгууллагатай хамтран ажилладаг вэ? (Байгууллагын нэр, үйл ажиллагааны чиглэл)			
Д. Бүтээгдэхүүн/Үйлчилгээ			
1. Танай байгууллага борлуулалт хийхээсээ өмнө ямар нэг төлбөр эсвэл барьцаа авдаг уу?		а) Үгүй б) Тийм	
2. Танай байгууллага гүйлгээ хийхдээ ямар төрлийн төлбөр тооцооны хэрэгслийг ашигладаг вэ?	Тооцооны хэрэгсэл	Хариултын хувилбар	
	Бэлэн мөнгө	а) Үгүй б) Тийм	
	Цахим шилжүүлэг	а) Үгүй б) Тийм	
	Данс	а) Үгүй б) Тийм	
	Бусад		
2.1 Хэрэв бэлэн мөнгөний тооцооны хэрэгслийг ашигладаг бол хамгийн ихдээ хэдэн төгрөг хүртэл бэлэн мөнгийг авч байсан бэ?			
3. Танай байгууллага дараах үйлчилгээнүүдийг санал болгодог уу?			
3.1 Орон сууцны зориулалттай ҮХХ борлуулдаг уу?		а) Үгүй б) Тийм	
3.2 Оффис, дэлгүүр үйлчилгээ, үйлдвэр, талбайн зэрэг зориулалттай ҮХХ борлуулдаг уу?		а) Үгүй б) Тийм	
3.3 Орон сууцны зориулалттай ҮХХ түрээслүүлдэг уу?		а) Үгүй б) Тийм	
3.4 Оффис, дэлгүүр үйлчилгээ, үйлдвэр, талбайн зэрэг зориулалттай ҮХХ түрээслүүлдэг үү?		а) Үгүй б) Тийм	
4. Танай байгууллага анхдагч зах зээл /жишээ нь барилга угсралтын компани/ дээрээс ҮХХ худалдан авч борлуулдаг уу?		а) Үгүй б) Тийм	
6. 2017 онд танай байгууллагын хамгийн өндөр үнэлгээтэй борлуулсан ҮХХ (төгрөгөөр)			
Е. Түгээлтийн суваг			
1. Танайх харилцагчтайгаа биечлэн уулзалгүйгээр гүйлгээ хийдэг үү?		а) Үгүй б) Тийм Хэрэв тийм бол жилд ойролцоогоор хэдэн гүйлгээ:	
Ё. Комплианс хариуцсан ажилтан			
1. Танай байгууллага комплианс хариуцсан ажилтныг томилсон уу?		а) Үгүй б) Тийм	
2. Комплианс хариуцсан ажилтан танай удирдлагын түвшинд ажилладаг уу?		а) Үгүй б) Тийм	
Ж. Дүрэм, журам, бодлого			
1. Танай байгууллага Монгол Улсын мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль, Терроризмтой тэмцэх тухай хууль, НҮБ-ын Аюулгүй байдлын тогтоол, шийдвэр Терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай конвенцид нийцүүлэх бодлого, журмыг боловсруулж хэрэгжүүлсэн үү?		а) Үгүй б) Дутуу с) Тийм	

(Жишээлбэл: харилцагчийг таньж мэдэх, бичиг баримт хадгалах, тайлан зэрэгтэй холбоотой шаардлагууд)	
2. Хэрэв тийм бол, баримтжуулсан дотоод бодлого, журамтай юу?	a) Үгүй b) Тийм
3. Хэрэв тийм бол, танай байгууллага дотоод бодлого, журмаа хэзээ батлуулсан вэ?	a) 2018 оны нэгдүгээр сараас өмнө b) 2018 оны нэгдүгээр сараас хойш
3. Эрсдэлийн менежмент	
1. Танай байгууллага мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийн үнэлгээг үйл ажиллагаандаа хийж байсан уу?	a) Үгүй b) Тийм
2. Танай байгууллага эрсдэлийг бууруулах стратегийг хэрэгжүүлж байгаа юу?	a) Үгүй b) Хэсэгчилэн биелүүлж байгаа/байсан c) Тийм
3. Танай байгууллага эрсдэлийн хяналт шинжилгээг хэр давтамжтай хийдэг вэ?	a) Улиралд нэгээс бага удаа b) Улирал тутам c) Сар тутам
И. Дотоодын хяналт болон дотоод, гадаад аудит	
1. Танай байгууллага мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхийн эсрэг хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагаа, дүрэм журмын хэрэгжилтэд хөндлөнгийн аудит/хянан шалгалт хийлгэж байсан уу?	a) Үгүй b) Тийм
2. Хэрэв тийм бол, ямар хөндлөнгийн компаниар хийлгэж байсан бэ?	a) Өөрөө өөрийгөө шалгах b) Байгууллагын дотоод аудитын нэгж c) Гадаад аудитын компани /хөндлөнгийн/
3. Хэрэв тийм бол, хэр олон удаагийн давтамжтай хийлгэсэн бэ?	a) Жил бүр b) 2 жилд нэгээс бага удаа c) 2 жилд нэгээс их удаа
К. Сургалт, хүний нөөц	
1. Танай байгууллага мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуультай холбоотойгоор эрсдэл болон дагаж мөрдөх үүргүүдийн чиглэлээр ажилтнууддаа сургалт явуулдаг уу?	a) Үгүй b) Тийм
2. Хэрэв тийм бол, сургалтыг ямар давтамжаар хийдэг вэ?	a) Жилд 2 ба түүнээс дээш b) Шинэ ажилтан авах үедээ c) Жилд 1 удаа
3. Хэрэв тийм бол, сургалтад ямар ажил хариуцдаг хүмүүс хамрагддаг вэ?	a) Компаний бүх ажилчид болон удирдлагууд b) Зөвхөн харилцагчидтай харилцдаг ажилчид c) Зөвхөн захирал удирдлагууд d) Бусад
Л. Харилцагчийг таньж мэдэх үйл ажиллагаа	
1. Танай байгууллага бүх харилцагчдынхаа бичиг баримтыг үнэн зөв эсэхийг тодорхойлж баримтжуулдаг уу?	a) Үгүй b) Тийм
2. Танай байгууллага үйлчилгээ үзүүлэхдээ харилцагчийн мэдээллийг шинэчилдэг үү?	a) Үгүй b) Тийм
М. Шинэ техник, технологи	
1. Танай байгууллага шинэ технологитой хамааралтай эрсдэлийн үнэлгээ хийж байсан уу?	a) Үгүй b) Тийм
Н. Харилцагчийг таньж мэдэх өргөтгөсөн үйл ажиллагаа	
1. Танай байгууллагад өндөр эрсдэл бүхий харилцагч эсвэл үйл ажиллагааг танин мэдэх арга механизм бий юу?	a) Үгүй b) Тийм
2. Танай байгууллагад улс төрд нөлөө бүхий этгээдийг таньж мэдэх арга механизм бий юу?	a) Үгүй b) Тийм

3. Танай байгууллагад мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх өндөр эрсдэлтэй улс орны харилцагчийг таньж мэдэх арга механизм бий юу?	a) Үгүй b) Тийм
О. Баримт бичиг хадгалалт	
1. Танай байгууллага бизнесийн харилцаа, мөнгөн гуйвуулгууд болон сэжигтэй гүйлгээний тайлангуудтай холбогдох баримт бичгийг хадгалдаг уу?	a) Үгүй b) Тийм
Ө. Мэдээлэх үүрэг ба түүний мониторинг	
1. Танай байгууллага Санхүү Мэдээллийн Албанд /СМА/ сэжигтэй гүйлгээний тайлан илгээж байсан уу?	a) Үгүй b) Тийм Тийм бол, 2017 онд хэдэн удаа?
2. Танай байгууллага бэлэн мөнгөний гүйлгээний тайлангаа СМА-д илгээж байсан уу?	a) Үгүй b) Тийм Тийм бол, 2017 онд хэдэн удаа?
3. Танай байгууллага НҮБ-ын зохицуулалттай холбоотойгоор СМА-д тайлан илгээж байсан уу?	a) Үгүй b) Тийм Тийм бол, 2017 онд хэдэн удаа?
П. Комплайнс хэрэгжилтийн тухай мэдээлэл	
1. Танай байгууллага мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үүргээ биелүүлж байгаа гэж үзэж байна уу?	a) Үгүй b) Хэсэгчлэн биелүүлж байгаа c) Тийм

Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын
2018 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн
627 дугаар тушаалын хавсралт 4

**МЭДЭЭЛЭХ ҮҮРЭГТЭЙ ЭТГЭЭДЭЭС САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНД
ИРҮҮЛДЭГ МӨНГӨ УГААХ БОЛОН ТЕРРОРИЗМЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХТЭЙ
ТЭМЦЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ УЛИРЛЫН ТАЙЛАН, МЭДЭЭНИЙ ЗАГВАР**

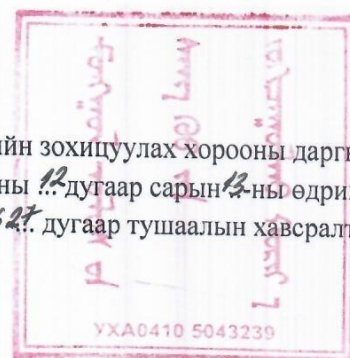
САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН МӨНГӨ УГААХ БОЛОН ТЕРРОРИЗМЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХТЭЙ ТЭМЦЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ .... ОНЫ .... УЛИРЛЫН ТАЙЛАН, МЭДЭЭ			
Байгууллагын нэр:.....			
№	Үйл ажиллагаа	Тайлант хугацаанд хийгдсэн ажлын дэлгэрэнгүй тайлан	
1	Байгууллагын засаглал, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагаа		
2	Дүрэм, журам, бодлогын чиглэлээр хийгдсэн ажил		
3	Эрсдэлийн менежмент		
4	Хөндлөнгийн аудит ба дотоод хяналт		
5	Комплиансын үйл ажиллагаа		
6	Сургалт, хүний нөөц		
7	Тайлагнал, бүртгэл хөтлөлт		
8	Нийт гүйлгээ	тоо	Мөнгөн дүн (мян. ₮)
	Үүнээс:		
8.1	20 сая төгрөг, түүнээс дээш үнийн дүнтэй бэлэн мөнгөний болон гадаад төлбөр тооцооны гүйлгээ		
8.2	Сэжигтэй гүйлгээ		
8.3	Огцом өөрчлөгдсөн их дүнтэй гүйлгээ		
8.4	Эдийн засаг, хууль зүйн илт үндэслэлгүй		
8.5	Улс төрд нөлөө бүхий этгээдийн нэр дээр хийгдсэн		
8.6	Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиг үүрэг бүхий олон улсын байгууллагаас эрсдэлтэйд тооцсон улс орноор дамжуулан хийгдсэн		

Тайлан гаргасан:...../...../

Тайлан баталгаажуулсан:...../...../

Огноо:.....

Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын
2018 оны 12 дугаар сарын 13 ны өдрийн
627 дугаар тушаалын хавсралт 5

**МӨНГӨ УГААХ БОЛОН ТЕРРОРИЗМЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭРСДЭЛИЙН
ҮНЭЛГЭЭНИЙ АРГАЧЛАЛ**

АГУУЛГА

I. УДИРТГАЛ.....	4
II. БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЦИЙН ЭРСДЭЛ.....	4
2.1. Үнэт цаасны компаниудын бүтцийн эрсдэл.....	4
2.2. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын бүтцийн эрсдэл.....	5
2.3. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын бүтцийн эрсдэл.....	6
2.4. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын бүтцийн эрсдэл.....	7
III. ЧАНАРЫН ҮНЭЛГЭЭ.....	8
IV. БИЗНЕСИЙН ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ.....	9
4.1. Үнэт цаасны компаниуд.....	9
4.2. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын бизнесийн эрсдэл.....	10
4.3. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын бизнесийн эрсдэл.....	12
4.4. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын бизнесийн эрсдэл.....	13
V. ҮНЭЛГЭЭНИЙ НЭГДСЭН ҮР ДҮН.....	15

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1: Үнэт цаасны компаниудын эрсдэлийн үнэлгээ, хөрөнгийн хэмжээгээр.....	4
Хүснэгт 2. Үнэт цаасны компаниудын эрсдэлийн үнэлгээ, үйл ажиллагааны чиглэлээр.....	5
Хүснэгт 3. Үнэт цаасны компаниудын эрсдэлийн үнэлгээ, үйл ажиллагаа эрхэлсэн жилээр.....	5
Хүснэгт 4. Үнэт цаасны компаниудын бүтцийн эрсдэлийн хувийн жин.....	5
Хүснэгт 5. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын эрсдэлийн үнэлгээ, хураамжийн орлогоор.....	5
Хүснэгт 6. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын эрсдэлийн үнэлгээ, эзэмшлийн хэлбэрээр.....	6
Хүснэгт 7. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын эрсдэлийн үнэлгээ, үйл ажиллагаа эрхэлсэн жилээр.....	6
Хүснэгт 8. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын бүтцийн эрсдэлийн хувийн жин.....	6
Хүснэгт 9. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын эрсдэлийн үнэлгээ, хөрөнгийн хэмжээгээр.....	6
Хүснэгт 10. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын эрсдэлийн үнэлгээ, эзэмшлийн хэлбэрээр.....	7
Хүснэгт 11. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын эрсдэлийн үнэлгээ, үйл ажиллагаа эрхэлсэн жилээр.....	7
Хүснэгт 12. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын бүтцийн эрсдэлийн хувийн жин.....	7
Хүснэгт 13. Хадгаламж зээлийн хоршоодын эрсдэлийн үнэлгээ, хөрөнгийн хэмжээгээр.....	7
Хүснэгт 14. Хадгаламж зээлийн хоршоодын эрсдэлийн үнэлгээ, эзэмшлийн хэлбэрээр.....	8
Хүснэгт 15. Хадгаламж зээлийн хоршоодын эрсдэлийн үнэлгээ, үйл ажиллагаа эрхэлсэн жилээр.....	8
Хүснэгт 16. Хадгаламж зээлийн хоршоодын бүтцийн эрсдэлийн хувийн жин.....	8
Хүснэгт 17. Чанарын үнэлгээний бүлгийн хувийн жин.....	8
Хүснэгт 18. Үнэт цаасны компаниудын хэрэглэгчдийн эрсдэл.....	9
Хүснэгт 19. Үнэт цаасны компаниудын гүйлгээний эрсдэл.....	9
Хүснэгт 20. Үнэт цаасны компаниудын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл.....	10
Хүснэгт 21. Үнэт цаасны компаниудын хүргэлтийн сувгийн эрсдэл.....	10
Хүснэгт 22. Үнэт цаасны компаниудын бизнесийн эрсдэлийн хувийн жин.....	10
Хүснэгт 23. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын хэрэглэгчдийн эрсдэл.....	10
Хүснэгт 24. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын газар зүйн байршлын эрсдэл.....	11
Хүснэгт 25. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл.....	11
Хүснэгт 26. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын хүргэлтийн сувгийн эрсдэл.....	11
Хүснэгт 27. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын бизнесийн эрсдэлийн хувийн жин.....	12

Хүснэгт 28. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын хэрэглэгчдийн эрсдэл	12
Хүснэгт 29. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын газар зүйн эрсдэл	12
Хүснэгт 30. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл	13
Хүснэгт 31. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын хүргэлтийн сувгийн эрсдэл.....	13
Хүснэгт 32. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын бизнесийн эрсдэлийн хувийн жин	13
Хүснэгт 33. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын хэрэглэгчдийн эрсдэл	14
Хүснэгт 34. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын газар зүйн эрсдэл	14
Хүснэгт 35. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл	14
Хүснэгт 36. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын хүргэлтийн сувгийн эрсдэл.....	14
Хүснэгт 37. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын бизнесийн эрсдэлийн хувийн жин	15
Хүснэгт 38. Нэгдсэн үнэлгээний хувийн жин	15

I. УДИРТГАЛ

Энэхүү үнэлгээний аргачлалыг Санхүүгийн зохицуулах хорооны зохицуулалтын байгууллагуудад мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх (цаашид МУТС гэх) эрсдэл буй эсэхийг үнэлэх зорилгоор боловсруулсан. МУТС үйл ажиллагааны эрсдэлийг чанарын болон тоон хүчин зүйлүүдийг харгалзан үзэж үнэлнэ.

- a) Тоон хүчин зүйл гэдэгт байгууллагын санхүүгийн нөхцөл байдал, байгууллагын хэмжээ, хэрэглэгч болон бүтээгдэхүүний төрөл, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний газар зүйн байршлын тархалт, бүтээгдэхүүний хүргэлтийн суваг зэргийг илэрхийлэх тоон мэдээллүүд багтах бөгөөд эдгээр тоон үзүүлэлтүүдэд суурилан байгууллагын МУТС эрсдэлийг үнэлнэ.
- b) Чанарын хүчин зүйлс гэдэгт тухайн байгууллагын эзэмшлийн бүтэц, зохион байгуулалт, хяналтын тогтолцоо, менежментийн чанар, эрсдэлийн менежмент, салбарын нэр хүнд зэрэг үзүүлэлтүүд багтах ба эдгээр чанарын мэдээлэлд суурилан тухайн байгууллагын МУТС үйл ажиллагаатай тэмцэх чиглэлээр хэрэгжүүлж буй арга хэмжээнд үнэлгээ өгнө.

Эрсдэлийн үнэлгээг тооцохдоо дараах бүлэг үзүүлэлтүүдээр тооцно.

- Байгууллагын бүтцийн эрсдэл: уг бүлэг нь тухайн байгууллагын ерөнхий шинж чанарт суурилан МУТС эрсдэл хэр байгааг үнэлэх зорилготой;
- Чанарын үнэлгээ: уг бүлэг нь тухайн байгууллагын МУТС үйл ажиллагаатай тэмцэх, эрсдэлийг бууруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээг үнэлэх зорилготой;
- Бизнесийн эрсдэлийн үнэлгээ: уг бүлэг нь тухайн байгууллагын эрхэлж буй үйл ажиллагаанд МУТС эрсдэл хэр байгааг үнэлэх зорилготой.

II. БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЦИЙН ЭРСДЭЛ

Бүтцийн эрсдэлийг үнэлэхдээ байгууллагын хэмжээ, эзэмшлийн хэлбэр, үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил гэсэн 3 төрлийн мэдээлэлд суурилан эрсдэлийг үнэлнэ.

2.1. Үнэт цаасны компаниудын бүтцийн эрсдэл

Байгууллагын хэмжээ: Тухайн байгууллагын хэмжээ, үйл ажиллагааны цар хүрээ том байх тусам МУТС эрсдэл нэмэгдэнэ гэсэн таамаглалд үндэслэн эрсдэлийг тооцно. Эрсдэлийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 1: Үнэт цаасны компаниудын эрсдэлийн үнэлгээ, хөрөнгийн хэмжээгээр

Хөрөнгийн хэмжээ	Эрсдэлийн оноо
30 сая - 200 сая	1
200 сая - 300 сая	2
300 сая - 1.2 тэрбум	3
1.2 тэрбум - 1.3 тэрбум	4
1.3 тэрбумаас дээш	5

Үйл ажиллагааны чиглэл: Үнэт цаасны компаниудын МУТС эрсдэл нь үйл ажиллагааны чиглэлээс хамааран ялгаатай байх тул, тухайн компаниудын эрсдэлийг эрхэлж буй үйл ажиллагаанаас нь хамааруулан тооцно. Эрсдэлийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 2. Үнэт цаасны компаниудын эрсдэлийн үнэлгээ, үйл ажиллагааны чиглэлээр

Үйл ажиллагааны чиглэл	Эрсдэлийн оноо
Хөрөнгө оруулалтын зөвлөх	1
Брокер (брокер, хөрөнгө оруулалтын зөвлөх)	2
Брокер, дилер (брокер, дилер, хөрөнгө оруулалтын зөвлөх)	3
Брокер, андеррайтер (брокер, андеррайтер, хөрөнгө оруулалтын зөвлөх)	4
Брокер, дилер, андеррайтер (брокер, дилер, андеррайтер, хөрөнгө оруулалтын зөвлөх)	5

Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил: Олон жил тогтвортой үйл ажиллагаа явуулсан байгууллага нь МУТС эрсдэл багатай байна гэсэн таамаглалд суурилан үйл ажиллагаа явуулсан жилийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 3. Үнэт цаасны компаниудын эрсдэлийн үнэлгээ, үйл ажиллагаа эрхэлсэн жилээр

Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	Эрсдэлийн оноо
10-аас дээш жил	1
8 жил – 10 жил	2
6 жил – 8 жил	3
2 жил – 6 жил	4
2 жил хүртэлх	5

Нэгдсэн үнэлгээ: Байгууллагын мөнгө угаах эрсдэлийн үнэлгээний бүтцийн эрсдэлийг тооцохдоо байгууллагын хэмжээ, үйл ажиллагааны чиглэл, үйл ажиллагаа явуулсан жил зэргийг харгалзан үзэж тохирох үнэлгээг өгсөн бөгөөд дараах хувийн жингийн дагуу нэгдсэн үнэлгээг тооцно.

Хүснэгт 4. Үнэт цаасны компаниудын бүтцийн эрсдэлийн хувийн жин

Эрсдэлийн хэмжигдэхүүн	Хувийн жин
Байгууллагын хэмжээ	60
Үйл ажиллагааны чиглэл	30
Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	10

2.2. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын бүтцийн эрсдэл

Байгууллагын хэмжээ: Даатгалын компаниудын хэмжээг илэрхийлэх хувьсагчаар нийт хураамжийг орлогыг сонгон авсан бөгөөд тухайн байгууллагын цуглуулсан хураамжийн орлогын хэмжээ их, үйл ажиллагааны цар хүрээ том байх тусам эрсдэлд өртөх магадлал өснө гэсэн таамаглалд суурилан эрсдэлийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 5. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын эрсдэлийн үнэлгээ, хураамжийн орлогоор

Хураамжийн орлого	Даатгалын компаниудын хувьд	Эрсдэлийн оноо
100 саяас доош		1
100 сая - 500 сая		2
500 сая - 1 тэрбум		3
1 тэрбум - 5 тэрбум		4
5 тэрбумаас дээш		5

Даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгч компаниудын хувьд	
5 саяас доош	1
5 сая – 50 сая	2
50 сая – 500 сая	3
500 сая – 1.5 тэрбум	4
1.5 тэрбумаас дээш	5

Эзэмшлийн хэлбэр: Эзэмшлийн төрлөөс нь хамааруулан тухайн байгууллагын эрсдэлийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 6. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын эрсдэлийн үнэлгээ, эзэмшлийн хэлбэрээр

Эзэмшлийн хэлбэр	Эрсдэлийн оноо
Хөрөнгийн бирж дээр хувьцаагаа нээлтэй арилжаалсан	1
Хувь хүний эзэмшил	2
Хуулийн этгээдийн эзэмшил	3
Гадаадын хөрөнгө оруулалттай	4
Улс төрийн хамаарал бүхий этгээдийн эзэмшил	5

Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил: Олон жил тогтвортой үйл ажиллагаа явуулсан байгууллага нь МУТС эрсдэл багатай байна гэсэн таамаглалд суурилан үйл ажиллагаа явуулсан жилийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 7. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын эрсдэлийн үнэлгээ, үйл ажиллагаа эрхэлсэн жилээр

Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	Эрсдэлийн оноо
50-аас дээш жил	1
40 жил – 50 жил	2
10 жил – 40 жил	3
5 жил – 10 жил	4
5 жил хүртэлх	5

Нэгдсэн үнэлгээ: Байгууллагын мөнгө угаах эрсдэлийн үнэлгээний бүтцийн эрсдэлийг тооцохдоо байгууллагын хэмжээ, үйл ажиллагааны чиглэл, үйл ажиллагаа явуулсан жил зэргийг харгалзан үзэж тохирох үнэлгээг өгсөн бөгөөд дараах хувийн жингийн дагуу нэгдсэн үнэлгээг тооцно.

Хүснэгт 8. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын бүтцийн эрсдэлийн хувийн жин

Эрсдэлийн хэмжигдэхүүн	Хувийн жин
Байгууллагын хэмжээ	60
Эзэмшлийн хэлбэр	10
Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	30

2.3.Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын бүтцийн эрсдэл

Байгууллагын хэмжээ: Тухайн байгууллагын хэмжээ, үйл ажиллагааны цар хүрээ том байх тусам МУТС эрсдэл нэмэгдэнэ гэсэн таамаглалд үндэслэн эрсдэлийг тооцно. Эрсдэлийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 9. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын эрсдэлийн үнэлгээ, хөрөнгийн хэмжээгээр

Хөрөнгийн хэмжээ	Эрсдэлийн оноо
800 саяас доош	1
800 сая – 1 тэрбум	2
1 тэрбум – 2.5 тэрбум	3

2.5 тэрбум - 5 тэрбум	4
5 тэрбумаас дээш	5

Эзэмшлийн хэлбэр: Эзэмшлийн төрлөөс нь хамааруулан тухайн байгууллагын эрсдэлийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 10. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын эрсдэлийн үнэлгээ, эзэмшлийн хэлбэрээр

Эзэмшлийн хэлбэр	Эрсдэлийн оноо
Хөрөнгийн бирж дээр хувьцаагаа нээлтэй арилжаалсан	1
Хувь хүний эзэмшил	2
Хуулийн этгээдийн эзэмшил	3
Гадаадын хөрөнгө оруулалттай	4
Улс төрийн хамаарал бүхий этгээдийн эзэмшил	5

Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил: Олон жил тогтвортой үйл ажиллагаа явуулсан байгууллага нь МУТС эрсдэл багатай байна гэсэн таамаглалд суурилан үйл ажиллагаа явуулсан жилийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 11. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын эрсдэлийн үнэлгээ, үйл ажиллагаа эрхэлсэн жилээр

Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	Эрсдэлийн оноо
10-аас дээш жил	1
8 жил – 10 жил	2
6 жил – 8 жил	3
2 жил – 6 жил	4
2 жил хүртэлх	5

Нэгдсэн үнэлгээ: Байгууллагын мөнгө угаах эрсдэлийн үнэлгээний бүтцийн эрсдэлийг тооцохдоо байгууллагын хэмжээ, үйл ажиллагааны чиглэл, үйл ажиллагаа явуулсан жил зэргийг харгалзан үзэж тохирох үнэлгээг өгсөн бөгөөд дараах хувийн жингийн дагуу нэгдсэн үнэлгээг тооцно.

Хүснэгт 12. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын бүтцийн эрсдэлийн хувийн жин

Эрсдэлийн хэмжигдэхүүн	Хувийн жин
Байгууллагын хэмжээ	60
Эзэмшлийн хэлбэр	10
Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	30

2.4.Хадгаламж, зээлийн хоршоодын бүтцийн эрсдэл

Байгууллагын хэмжээ: Тухайн байгууллагын хэмжээ, үйл ажиллагааны цар хүрээ том байх тусам МУТС эрсдэл нэмэгдэнэ гэсэн таамаглалд үндэслэн эрсдэлийг тооцно. Эрсдэлийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 13. Хадгаламж зээлийн хоршоодын эрсдэлийн үнэлгээ, хөрөнгийн хэмжээгээр

Хөрөнгийн хэмжээ	Эрсдэлийн оноо
100 саяас доош	1
100 сая – 300 сая	2
300 сая – 1 тэрбум	3
1 тэрбум - 10 тэрбум	4
10 тэрбумаас дээш	5

Эзэмшлийн хэлбэр: Эзэмшлийн төрлөөс нь хамааруулан тухайн байгууллагын эрсдэлийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 14. Хадгаламж зээлийн хоршоодын эрсдэлийн үнэлгээ, эзэмшлийн хэлбэрээр

Эзэмшлийн хэлбэр	Эрсдэлийн оноо
Хөрөнгийн бирж дээр хувьцаагаа нээлттэй арилжаалсан	1
Хувь хүний эзэмшил	2
Хуулийн этгээдийн эзэмшил	3
Гадаадын хөрөнгө оруулалттай	4
Улс төрийн хамаарал бүхий этгээдийн эзэмшил	5

Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил: Олон жил тогтвортой үйл ажиллагаа явуулсан байгууллага нь МУТС эрсдэл багатай байна гэсэн таамаглалд суурилан үйл ажиллагаа явуулсан жилийг 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй.

Хүснэгт 15. Хадгаламж зээлийн хоршоодын эрсдэлийн үнэлгээ, үйл ажиллагаа эрхэлсэн жилээр

Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	Эрсдэлийн оноо
10-аас дээш жил	1
8 жил – 10 жил	2
6 жил – 8 жил	3
2 жил – 6 жил	4
2 жил хүртэлх	5

Нэгдсэн үнэлгээ: Байгууллагын мөнгө угаах эрсдэлийн үнэлгээний бүтцийн эрсдэлийг тооцохдоо байгууллагын хэмжээ, үйл ажиллагааны чиглэл, үйл ажиллагаа явуулсан жил зэргийг харгалзан үзэж тохирох үнэлгээг өгсөн бөгөөд дараах хувийн жингийн дагуу нэгдсэн үнэлгээг тооцно.

Хүснэгт 16. Хадгаламж зээлийн хоршоодын бүтцийн эрсдэлийн хувийн жин

Эрсдэлийн хэмжигдэхүүн	Хувийн жин
Байгууллагын хэмжээ	60
Эзэмшлийн хэлбэр	10
Үйл ажиллагаа эрхэлсэн жил	30

III. ЧАНАРЫН ҮНЭЛГЭЭ

Уг бүлэгт корпорацийн засаглал, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үүрэг, МУТС эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх бодлого, дүрэм, журам, эрсдэлийн менежмент, дотоод хяналт ба дотоод, гадаад аудит, комплианс, сургалт, хүний нөөц, тайлагнал гэсэн 7 бүлгийн 57 чанарын асуулгаар тухайн байгууллагын МУТС эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг үнэлнэ. Эрсдэлийн үнэлгээг тооцохдоо хянан шалгагчид нь тухайн байгууллагын асуулгын хариун дээр үндэслэн 1-5 хүртэлх оноог өгнө. Энд: 1-маш бага эрсдэлтэй, 2-бага эрсдэлтэй, 3-дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4-өндөр эрсдэлтэй, 5-маш өндөр эрсдэлтэй. Чанарын асуулгууд болон асуулгын хариунд үнэлгээ өгөх зааврыг хавсралтаас харна уу.

Чанарын нэгдсэн үнэлгээг тооцохдоо бүлэг тус бүрийн асуулгуудын дундаж оноогоор бүлгийн үнэлгээг тодорхойлж, харин бүлгийн үнэлгээг дараах хувийн жингээр жинлэж гаргана.

Хүснэгт 17. Чанарын үнэлгээний бүлгийн хувийн жин

Бүлэг	Асуулгын тоо	Хувийн жин
Корпорацийн засаглал болон ТУЗ-ийн үүрэг	12	25
МУТС-тэй тэмцэх чиглэлээр хэрэгжүүлж буй дүрэм, журам	11	20

Эрсдэлийн менежмент	7	15
Дотоод хяналт ба дотоод, гадаад аудит	5	10
Комплианс	5	12.5
Сургалт, хүний нөөц	5	5
Тайлагнал ба тэмдэглэл	12	12.5

IV. БИЗНЕСИЙН ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Уг бүлэг нь тухайн байгууллагын эрхэлж буй үйл ажиллагаанд МУТС эрсдэл хэр байгааг үнэлэх зорилготой бөгөөд хэрэглэгчдийн, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний, газар зүйн байршлын, хүргэлтийн сувгийн гэсэн 4 төрлийн эрсдэлийн үнэлгээнээс бүрдэнэ.

4.1. Үнэт цаасны компаниуд

Хэрэглэгчдийн эрсдэл: МУТС үйл ажиллагаанд хэрэглэгчдийн талаас нөлөөлж болох эрсдэлийг тооцохдоо хэлцлийн тоог дотоодын иргэн, дотоодын хуулийн этгээд, гадаадын иргэн, гадаадын хуулийн этгээд гэсэн хэрэглэгчдийн төрлөөр ангилан дараах интервалын дагуу 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ.

Хүснэгт 18. Үнэт цаасны компаниудын хэрэглэгчдийн эрсдэл

Хэрэглэгчдийн төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Дотоодын иргэн	500-аас доош	500-1000	1000-2500	2500-5000	500-аас дээш	15
Дотоодын хуулийн этгээд	100-аас доош	100-250	250-500	500-1000	1000-аас дээш	25
Гадаадын иргэн	100-аас доош	100-250	250-500	500-1000	1000-аас дээш	25
Гадаадын хуулийн этгээд	100-аас доош	100-250	250-500	500-1000	1000-аас дээш	35

Гүйлгээний эрсдэл: МУТС үйл ажиллагаанд нөлөөлөх гүйлгээний эрсдэлийг тооцохдоо арилжааны гүйлгээний хэмжээг дотоодын иргэн, дотоодын хуулийн этгээд, гадаадын иргэн, гадаадын хуулийн этгээд гэсэн хэрэглэгчдийн төрлөөр ангилан 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ.

Хүснэгт 19. Үнэт цаасны компаниудын гүйлгээний эрсдэл

Хэрэглэгчдийн төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Дотоодын иргэн	500 саяас доош	500 саяас 1 тэрбум	1-2.5 тэрбум	2.5-5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	15
Дотоодын хуулийн этгээд	100 саяас доош	100-250 сая	250-500 сая	500 саяас-1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	25
Гадаадын иргэн	100 саяас доош	100-250 сая	250-500 сая	500 саяас-1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	25
Гадаадын хуулийн этгээд	100 саяас доош	100-250 сая	250-500 сая	500 саяас-1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	35

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл: Уг эрсдэлийг тооцохдоо тухайн компанийн брокер, дилер болон андеррайтерийн чиглэлээр үзүүлж буй үйлчилгээний гүйлгээний дүнд үндэслэн 1-5 хүртэлх оноог өгөн, дараах байдлаар жинлэж тооцно.

Хүснэгт 20. Үнэт цаасны компаниудын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл

Үйлчилгээний төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Брокер	500 саяас доош	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5-2 тэрбум	2 тэрбумаас дээш	50
Дилер	250 саяас доош	250-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	25
Андерайтер	250 саяас доош	250-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	25

Хүргэлтийн сувгийн эрсдэл: Уг эрсдэлийг тооцохдоо байгууллагын үйлчилгээг хүргэж буй сувгаар нь үйлчилгээний төв оффисоор, хөдөө, орон нутгийн салбараар хэмээн ангилж арилжааны гүйлгээний дүнд үндэслэн эрсдэлийг тооцно.

Хүснэгт 21. Үнэт цаасны компаниудын хүргэлтийн сувгийн эрсдэл

Хүргэлтийн суваг	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Төв оффис	500 саяас доош	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5-2 тэрбум	2 тэрбумаас дээш	70
Хөдөө, орон нутгийн салбар	250 саяас доош	250-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	30

Нэгдсэн үнэлгээ: Байгууллагад учирч болох МУТС эрсдэлийг үнэлэхдээ тухайн салбарын хэрэглэгчдийн эрсдэл, гүйлгээний эрсдэл, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл, хүргэлтийн сувгийн эрсдэл зэргийг тооцон дараах хувийн жинг ашиглан үнэлнэ.

Хүснэгт 22. Үнэт цаасны компаниудын бизнесийн эрсдэлийн хувийн жин

Эрсдэлийн төрөл	Хувийн жин
Хэрэглэгчдийн эрсдэл	30
Гүйлгээний эрсдэл	30
Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл	30
Хүргэлтийн сувгийн эрсдэл	10

4.2. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын бизнесийн эрсдэл

Хэрэглэгчдийн эрсдэл: МУТС үйл ажиллагаанд хэрэглэгчдийн талаас нөлөөлж болох эрсдэлийг тооцохдоо даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын харилцагчдын төрлөөр дараах байдлаар жинлэж 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ. Даатгалын компаниудын харилцагчдыг дотоодын иргэн, дотоодын хуулийн этгээд гэж 2 хуваан авч үзнэ.

Хүснэгт 23. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын хэрэглэгчдийн эрсдэл

Хэрэглэгчдийн төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Дотоодын иргэн	1000-аас доош	1000-10000	10000-50000	50000-100000	100000-аас дээш	85
Дотоодын хуулийн этгээд	1000-аас доош	1000-10000	10000-50000	50000-100000	100000-аас дээш	15

Газар зүйн байршлын эрсдэл: Газар зүйн байршлын эрсдэлийг тооцохдоо даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын үзүүлсэн үйлчилгээ буюу цуглуулсан хураамжийн орлого нь газар зүйн байршлаар хэрхэн тархаж буй дээр үндэслэн 1-5 хүртэлх оноог өгөн тооцно. Даатгалын компаниудын газар зүйн эрсдэлийг Улаанбаатар хот, хөдөө, орон нутаг гэж 2 хуваан авч үзэж дараах байдлаар жинлэнэ.

Хүснэгт 24. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын газар зүйн байршлын эрсдэл

Байршлын төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Даатгалын компаниуд						
Улаанбаатар хот	500 саяас доош	500-1 тэрбум	1-2 тэрбум	2-5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	85
Хөдөө, орон нутаг	500 саяас доош	500-1 тэрбум	1-2 тэрбум	2-5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	15
Даатгалын зуучлагч компаниуд						
Улаанбаатар хот	500 саяас доош	500-1 тэрбум	1-2 тэрбум	2-5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	100
Даатгалын хохирол үнэлэгч компаниуд						
Улаанбаатар хот	500 саяас доош	500-1 тэрбум	1-2 тэрбум	2-5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	93
Хөдөө, орон нутаг	500 саяас доош	500-1 тэрбум	1-2 тэрбум	2-5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	7

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл: Уг эрсдэлийг тооцохдоо тухайн даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын хураамжийн орлогод үндэслэн 1-5 хүртэлх оноог өгөн, дараах байдлаар жинлэж тооцно.

Хүснэгт 25. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл

Үйлчилгээний төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Даатгалын компаниуд						
Гэнэтийн осол	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 сая-1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	20
Хөрөнгийн даатгал	100 саяас доош	100-500 сая	500 сая-1.5 тэрбум	1.5-3 тэрбум	3 тэрбумаас дээш	40
Жолоочийн хариуцлагын	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 сая-1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	40
Даатгалын зуучлагч компаниуд						
Хөрөнгийн даатгал	100 саяас доош	100-500 сая	500 сая-1.5 тэрбум	1.5-3 тэрбум	3 тэрбумаас дээш	40
Авто тээврийн хэрэгслийн	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 сая-1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	10
ЖХАЖД	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 сая-1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	50
Даатгалын хохирол үнэлэгч компаниуд						
Хөрөнгийн даатгал	100 саяас доош	100-500 сая	500 сая-1.5 тэрбум	1.5-3 тэрбум	3 тэрбумаас дээш	10
Авто тээврийн хэрэгслийн	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 сая-1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	20
Жолоочийн хариуцлагын	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 сая-1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	10
ЖХАЖД	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 сая-1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	60

Хүргэлтийн сувгийн эрсдэл: Уг эрсдэлийг тооцохдоо даатгал болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын үйлчилгээг хүргэж буй сувгаар нь төлөөлөгчөөр, зуучлагчаар, салбар болон төв оффисоор хэмээн ангилж эрсдэлийг тооцно.

Хүснэгт 26. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын хүргэлтийн сувгийн эрсдэл

Хүргэлтийн сувгийн төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Даатгалын компаниуд						
Даатгалын төлөөлөгч	500 саяас доош	500-1 тэрбум	1-2 тэрбум	2-5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	10

Даатгалын зуучлагч	500 саяас доош	500-1 тэрбум	1-2 тэрбум	2-5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	30
Салбар	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-2.5 тэрбум	2.5 тэрбумаас дээш	10
Төв оффис	500 саяас доош	500-1 тэрбум	1-2 тэрбум	2-5 тэрбум	5 тэрбумаас дээш	50
Даатгалын зуучлагч компаниуд						
Төв оффис	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-2.5 тэрбум	2.5 тэрбумаас дээш	40
Даатгалын хохирол үнэлэгч компаниуд						
Төв оффис	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-2.5 тэрбум	2.5 тэрбумаас дээш	60
Салбар	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-2.5 тэрбум	2.5 тэрбумаас дээш	40

Нэгдсэн үнэлгээ: Байгууллагад учирч болох МУТС эрсдэлийг үнэлэхдээ тухайн салбарын хэрэглэгчдийн эрсдэл, газар зүйн байршлын эрсдэл, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл, хүргэлтийн сувгийн эрсдэл зэргийг тооцон дараах хувийн жинг ашиглан үнэлнэ.

Хүснэгт 27. Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын бизнесийн эрсдэлийн хувийн жин

Эрсдэлийн төрөл	Хувийн жин
Хэрэглэгчдийн эрсдэл	40
Гүйлгээний эрсдэл	40
Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл	10
Хүргэлтийн сувгийн эрсдэл	10

4.3. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын бизнесийн эрсдэл

Хэрэглэгчдийн эрсдэл: МУТС үйл ажиллагаанд хэрэглэгчдийн талаас нөлөөлж болох эрсдэлийг тооцохдоо банк бус санхүүгийн байгууллагын гол үйлчилгээ болох зээлийн үйлчилгээ болон гадаад валютын арилжаа дагнан эрхэлдэг байгууллагуудын хувьд арилжааны дүнг хэрэглэгчдийн төрлөөр ангилан 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ.

Хүснэгт 28. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын хэрэглэгчдийн эрсдэл

Хэрэглэгчдийн төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Дотоодын иргэн	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	10
Дотоодын хуулийн этгээд	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	15
Гадаадын иргэн	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	15
Гадаадын хуулийн этгээд	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	25
Улс төрийн хамаарал бүхий этгээд	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	35

Газар зүйн эрсдэл: Газар зүйн эрсдэлийг тооцохдоо банк бус санхүүгийн байгууллагын үзүүлсэн үйлчилгээ буюу олгосон зээл нь газар зүйн байршлаар хэрхэн тарж буй дээр үндэслэн 1-5 хүртэлх оноог өгөн тооцно.

Хүснэгт 29. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын газар зүйн эрсдэл

Байршлын төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Улаанбаатар хот	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	10
Хөдөө, орон нутаг	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	15

Эдийн засгийн чөлөөт бүс	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	15
ФАТФ-аас хориглосон улсууд	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	25
Бусад гадаад улс	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	35

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл: Уг эрсдэлийг тооцохдоо тухайн байгууллагын мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээний шилжүүлгийн дүн, засгийн газар болон санхүүгийн байгууллагуудаас бусад эх үүсвэрээс татсан хөрөнгө, гадаад валютын арилжааны дүнд үндэслэн 1-5 хүртэлх оноог өгөн дараах байдлаар жинлэж тооцно.

Хүснэгт 30. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл

Үйлчилгээний төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээний дүн	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	50
Итгэлцлийн үйлчилгээний өглөг	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	20
Гадаад валют арилжааны дүн	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	30

Хүргэлтийн сувгийн эрсдэл: Уг эрсдэлийг тооцохдоо байгууллагын үйлчилгээг хүргэж буй сувгаар нь үйлчилгээний төвөөр, салбар, зуучлагчаар, интернетээр, болон мобайл банкаар хэмээн ангилж эрсдэлийг тооцно. Зээл болон гадаад валют арилжааны дүнг ашигласан болно.

Хүснэгт 31. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын хүргэлтийн сувгийн эрсдэл

Хүргэлтийн сувгийн төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Үйлчилгээний төв	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	20
Салбар, зуучлагч	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	32.5
Гар утсанд суурилсан	100 саяас доош	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1-1.5 тэрбум	1.5 тэрбумаас дээш	47.5

Нэгдсэн үнэлгээ: Байгууллагад учирч болох МУТС эрсдэлийг үнэлэхдээ тухайн салбарын хэрэглэгчдийн эрсдэл, газар зүйн байршлын эрсдэл, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл, хүргэлтийн сувгийн эрсдэл зэргийг тооцон дараах хувийн жинг ашиглан үнэлнэ.

Хүснэгт 32. Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын бизнесийн эрсдэлийн хувийн жин

Эрсдэлийн төрөл	Хувийн жин
Хэрэглэгчдийн эрсдэл	40
Гүйлгээний эрсдэл	40
Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл	10
Хүргэлтийн сувгийн эрсдэл	10

4.4.Хадгаламж, зээлийн хоршоодын бизнесийн эрсдэл

Хэрэглэгчдийн эрсдэл: Мөнгө угаах үйл ажиллагаанд хэрэглэгчдийн талаас нөлөөлж болох эрсдэлийг тооцохдоо хадгаламж, зээлийн хоршоодын гишүүдийг ангилан 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлнэ.

Хүснэгт 33. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын хэрэглэгчдийн эрсдэл

Хэрэглэгчдийн төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Дотоодын иргэн	50-аас доош	50-100	100-500	500-1000	1000-аас дээш	10
Дотоодын хуулийн этгээд	50-аас доош	50-100	100-500	500-1000	1000-аас дээш	15
Гадаадын иргэн	50-аас доош	50-100	100-500	500-1000	1000-аас дээш	15
Гадаадын хуулийн этгээд	50-аас доош	50-100	100-500	500-1000	1000-аас дээш	25
Улс төрийн хамаарал бүхий этгээд	50-аас доош	50-100	100-500	500-1000	1000-аас дээш	35

Газар зүйн эрсдэл: Газар зүйн эрсдэлийг тооцохдоо хадгаламж, зээлийн хоршоодын үзүүлсэн үйлчилгээ буюу олгосон зээл нь газар зүйн байршлаар хэрхэн тарж буй дээр үндэслэн 1-5 хүртэлх оноог өгөн тооцно.

Хүснэгт 34. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын газар зүйн эрсдэл

Байршлын төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Улаанбаатар хот	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	20
Хөдөө, орон нутаг	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	15
Эдийн засгийн чөлөөт бүс	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	20
ФАТФ-аас хориглосон улсууд	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	30
Бусад гадаад улс	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	15

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл: Уг эрсдэлийг тооцохдоо тухайн хоршооны хадгаламжийн хэмжээ болон зээлийн хэмжээнд үндэслэн 1-5 хүртэлх оноог өгөн, дараах байдлаар жинлэж тооцно.

Хүснэгт 35. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл

Үйлчилгээний төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Хадгаламжийн хэмжээ	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	50
Зээлийн хэмжээ	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	50

Хүргэлтийн сувгийн эрсдэл: Уг эрсдэлийг тооцохдоо хоршоодын үйлчилгээг хүргэж буй сувгаар нь үйлчилгээний төвөөр, салбар, зуучлагчаар, интернетээр болон мобайл банкаар хэмээн ангилж эрсдэлийг тооцно.

Хүснэгт 36. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын хүргэлтийн сувгийн эрсдэл

Хүргэлтийн сувгийн төрөл	1	2	3	4	5	Хувийн жин
Үйлчилгээний төв	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	15
Салбар, зуучлагч	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	25
Интернет банк	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	25
Мобайл банк	50 саяас доош	50-100 сая	100-500 сая	500 саяас 1 тэрбум	1 тэрбумаас дээш	35

Нэгдсэн үнэлгээ: Байгууллагад учирч болох МУТС эрсдэлийг үнэлэхдээ тухайн салбарын хэрэглэгчдийн эрсдэл, газар зүйн байршлын эрсдэл, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл, хүргэлтийн сувгийн эрсдэл зэргийг тооцон дараах хувийн жинг ашиглан үнэлнэ.

Хүснэгт 37. Хадгаламж, зээлийн хоршоодын бизнесийн эрсдэлийн хувийн жин

Эрсдэлийн төрөл	Хувийн жин
Хэрэглэгчдийн эрсдэл	40
Гүйлгээний эрсдэл	40
Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл	10
Хүргэлтийн сувгийн эрсдэл	10

V. ҮНЭЛГЭЭНИЙ НЭГДСЭН ҮР ДҮН

МУТС эрсдэлийн үнэлгээ нь тухайн байгууллагын ерөнхий шинж чанартай холбоотой бүтцийн эрсдэл, эрхэлж буй үйл ажиллагаатай холбоотой бизнесийн эрсдэл, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хэрэгжүүлж буй арга хэмжээг үнэлэх зорилготой чанарын үнэлгээ гэсэн гурван бүлгээс бүрдэх ба дараах хувийн жингээр нэгтгэгдэн эцсийн үр дүн гарна. Үнэлгээний нэгдсэн үр дүнд санхүүгийн байгууллагууд 1-5 хүртэлх оноогоор үнэлэгдэх ба үнэлгээний оноо 1 бол маш бага эрсдэлтэй, 2 бол бага эрсдэлтэй, 3 бол дунд зэргийн эрсдэлтэй, 4 бол өндөр эрсдэлтэй, 5 бол маш өндөр эрсдэлтэй гэж тус тус ойлгоно.

Хүснэгт 38. Нэгдсэн үнэлгээний хувийн жин

Үнэлгээний төрөл	Хувийн жин
Чанарын үнэлгээ	40
Бизнесийн эрсдэл	60
Бүтцийн эрсдэл	15